

Богојављење 2005. парастос Браниславу Нушићу (1864-1938)

Прошло је шездесет седам година од смрти једног од наших највећих комедиографа, Бранислава Нушића, и три месеца од погибије последњег добитника истоимене награде, Новице Савића. Покушаћу да, помало себично, ризикујући да промашим тему, искористим та два невесела повода, и кажем неколико речи о потоњем. Јер, као што се о Браниславу Нушићу скоро све зна, тако се о троструком добитнику Његове награде, скоро ништа не зна. Надам се да је и првом и другом, тамо где су сада, довољно свеједно, и да ће ми опростити на овом исхитреном покушају, који је јачи од мене.

Мој отац, књижевник Новица Савић, био је човек и стваралац који је тврдо веровао у тријумф зла и шљама. Истовремено, без обзира колико то звучало офуцано, познајем врло скроман број особа које су толико поштовале живот и толико уживале у друштву обичних, добрих људи (врсте у изумирању!). На жалост, ова погубна противуречност, чини ми се да је у наше време, постала готово уобичајена. Није потребно да нарочито наглашавам колико су много последње деценије његовог и наших живота, оној тврђој, тамнијој вери ишле на руку, а колико мало Животу и Људима.

Његов начин борбе, или прецизније, његов начин преживљавања тих деценија, било је писање. Више на моју, него на његову жалост, Новица Савић није био спреман да се прилагоди старим правилима друштвене игре, познате под надимцима “ја теби ти мени” и “рука руку мије”, тако омиљене на овим просторима. Згађен таквим правилима, неспособан да их заобиђе, без икаквог смисла за саморекламерство, свесно је себе осудио на неку врсту маргинализације. Логична последица таквог става је скоро искључива усмереност на анонимне књижевне конкурсе (није постојао ни један у бившој “великој” Југославији на којем није добио награду!) и невероватна заоставштина од преко стотину необјављених драма, романа, приповедака и кратких прича. Очекујем, не само као син него и као драматург, да ће му наредне деценије због онога што је објавио а нарочито због онога што ће тек бити објављено, донети какву-такву, макар и постхумну, сатисфакцију. Као и сваки човек посвећен свом послу, Новица Савић није волео преопширне говоре и сличне форме млаћења празне сламе.

Сликовит пример за то је његова биографија одштампана уз један од последњих објављених комада. Није тајна да те биографије обично састављају сами писци и да их обично максимално “наките” и “обогате”. Биографија Новице Савића се свела на три реченице испод мутне фотографије. Цитирам: “Новица Савић је рођен 10. 11. 1943. године.

После свега што му се последњих година издешавало, још живи. У Београду.” (Крај цитата). Прегажен је на пешачком прелазу седамнаестог октобра прошле године. Још једна, овог пута коначна, потврда његове вере у тријумф шљама. Није доживео да му по трећи пут буде уручена награда “Бранислав Нушић”.

Није доживео ни да одржи говор на гробу нашег најпознатијег драмског писца. Сигуран сам да би он то урадио много смисленије, једноставније и, наравно, краће од мене.

У сваком случају, преостаје нам, као и увек, парченце наде, да су обојица, и Бранислав Нушић, и

последњи добитник његове награде, тамо где су сада, ако не у бољем од оног у којем су живели, а онда, макар, у неком спокојнијем друштву...